

TRAKTAT POKOJOWY MIĘDZY ROSJĄ A LITWĄ.

Kolekcja
Emila Kornasia

WILNO.

Wyd. „Wiadomości Wileńskich“

1920 r.

Drukarnia „PROMIEN“.

CM KEK 320518

Włocławek
1910

Wpisano do Księgi Akcesji

Akc. D1 nr 232 /2012/ CM

ROSJA z jednej strony a LITWA z drugiej, kierując się niewzruszonym życzeniem, aby założone zostały trwałe podstawy dla przyszłych stosunków, zabezpieczające obudwu państwom i ich ludom wszystkie dobrodziejstwa pokoju i życzliwego sąsiedztwa postanowiły w tym celu przystąpić do pertraktacji i dla takowych wyznaczyły jako pełnomocników:

**Rząd Rosyjskiej Rzeczypospolitej
Socjalistycznej Federacyjnej Rad—**

Adolfa Abramowicza JOFFE,
Juljana Józefowicza MARCHLEWSKIEGO i
Leonida Leonidowicza OBOLENSKIEGO

i

**Rząd Litewskiej Rzeczypospolitej
Demokratycznej—**

Tomasza NARUŠEWIČIUSA,
Piotra KLIMASA,
Symona ROSENBAUMA i
Witolda RAČKAUSKISA.

Wymienieni pełnomocnicy po doręczeniu wzajem swoich pełnomocnictw, które zostały uznane za sporządzone w należytej formie i porządku, zawarły umowę następującej osnowy:

ARTYKUŁ I.

Biorąc za punkt wyjścia ogłoszone przez Rosyjską Rzeczpospolitą Socjalistyczną Federacyjną Rad prawo wszystkich narodów do wolnego stanowienia o sobie aż do zupełnego odłączenia się od państwa, w skład którego wchodzi, — Rosja uznaje bez zastrzeżeń samodzielność i niepodległość Państwa Litewskiego ze wszystkimi następstwami prawnymi takiego uznania i z wolnej woli zrzeka się na wieczny czas wszystkich praw suwerennych Rosji do Narodu Litewskiego i jego terytorjum.

ARTYKUŁ II.

Granica państwowa pomiędzy Rosją a Litwą będzie następująca:

Zaczynając od ujścia rzeki Horodnianki do rzeki Bobru o dwie wiorsty na wschód od wsi Czarnylas — rzeka Horodnianka pomiędzy wsiami Chmielniki i Chmielówka oraz wsiami Lewki i Olsza; stąd suchym lądem w kierunku części południowej wsi Wesołowo; stąd bezimiennym dopływem rzeczki Kamiennej aż do ujścia tego dopływu do pomienionej rzeczki Kamiennej w odległości około jednej wiorsty od wsi Wesołowo. Dalej w górę biegu rzeczki Kamiennej na przestrzeni jednej wiorsty; stąd suchym lądem mniej więcej w kierunku domu zarządu włościańskiego wsi Neraśna aż do górnego biegu bezimiennego dopływu rzeczki Siderka; dalej tym dopływem do ujścia jego do rzeczki Siderka w odległości około jednej wiorsty od wsi Siderka; stąd z biegiem rzeczki Siderka czyli Sideranka między wsiami Szostaki i Siderka, mijając miasteczko Sidra, między wsiami Jurasze i Ogrodniki, mimo wsi Bieniasze i Litwinka, między wsiami Zwierany i Cimanie do wsi Łowczyki; stąd suchym lądem w kierunku granicy południowej wsi Wolkusza, stamtąd do strony północnej wsi Czuprynowo, dalej do wzgórza z punktem trygonometrycznym 108, które się znajduje w odległości około jednej wiorsty na południe od wsi Nowodele; dalej w kierunku strony północnej okolicy Tołcze, w odległość od takowej około jednej wiorsty na północ; stamtąd w kierunku strony południowej wsi Dubowa, dalej rzeczką Indurką mimo wsi Łużki, miasteczka Indura i wsi Prokopowicze i Bielewo, dalej rzeczką Łoszanką mimo wsi Bobrowniki i dalej tą rzeczką do ujścia jej do rzeczki Świsłocz.

Dalej rzeczką Świsłocz do ujścia jej do rzeki Niemna; stamtąd rzeką Niemnem do ujścia rzeki Berezyny, rzekami Berezyną, Isłocz i Wołożynką przez stronę zachodnią miasteczka Wołożyn i stronę północną wsi Bryłki, Burłaki i Polakowszczyzna; stąd na północny wschód w kierunku strony zachodniej miasteczka Chołchło, w odległości od niego około jednej wiorsty.

Dalej w kierunku strony zachodniej wsi Suchonarowszczyzna, w odległości około jednej wiorsty od takowej. Stamtąd granica zwraca się na północny wschód ku stronie zachodniej wsi Berezowce w odległości około jednej wiorsty od takowej; dalej na północny wschód w kierunku strony zachodniej wsi Waśkowce; stąd w kierunku strony zachodniej wsi Lalkowszczyzna w odległości około jednej wiorsty od takowej; stąd granica zwraca się na północ do strony zachodniej wsi Kulewszczyzna i stamtąd na północ pomiędzy wsiami Drenie i Żerłaki; stąd na północny zachód wschodnią stroną wsi Harawino i zachodnią — wsi Adamowicze; dalej ku stronie wschodniej wsi Myślewicze i dalej wschodnią stroną wsi Buchowszczyzna, w kierunku stacji Mołodeczno, przecinając węzeł kolejowy w ten sposób, że linja drogi żelaznej Wilno—Mołodeczno—Lida pozostaje na terytorjum Litwy, a linja Wilejka—Mołodeczno—Mińsk — na terytorjum rosyjskiem; stąd rzeczką Buchówka do ujścia jej do rzeczki Usza, rzeczką Usza do wsi Usza; stąd granica zwraca się na północny wschód i biegnie suchym łądem po prawej stronie wsi Słobódka, Dolha i Prenta; stąd rzeczką Narocz i w odległości jednej wiorsty od wsi Czeremszczyca zwraca się w kierunku północnym i biegnie stroną wschodnią jeziora Błada; w odległości około jednej wiorsty od takowego przechodzi na północ przez jezioro Mistro i po wyjściu z tego jeziora suchym łądem między wsią Nikolce na zachód i wsią Minczaki na wschód; dalej stroną zachodnią wsi Wołoczek w odległości około jednej wiorsty od takowej; stąd ku północy przez jezioro Miadzioł ku stronie zachodniej wsi Przegrodzie w odległości około jednej wiorsty od takowej, stąd w kierunku źródła rzeczki Miadziołka i tą rzeczką do ujścia jej do rzeki Dżisny; stąd granica biegnie suchym łądem ku północnemu wschodowi w kierunku strony zachodniej wsi Borowe w odległości około jednej wiorsty od takowej; dalej na północny wschód przez jezioro Michaliszki; dalej rzeczką Niszczenska do równoleżnika przechodzącego przez jezioro Ozirajcie ku granicy zachodniej zaścianku Repiszczce i wsi Zamosze, ku jezioru Zolwa, rzeczką Zolwicą, przez jezioro Drywiaty ku jeziorom Cno i Nieśliż, dalej na północ przez jezioro Niedrowo i od tego jeziora rzeczką Druką do przecięcia jej przez granicę gubernji Kowieńskiej, dalej granicą gub. Kowieńskiej do rzeki Dżwiny przy folwarku Szafranowo.

U w a g a 1. Granica pomiędzy Litwą a Polską oraz Litwą a Łotwą ustalona będzie na mocy porozumienia pomiędzy temi państwami.

U w a g a 2. Granicę państwową pomiędzy obydwoma stronami kontraktującymi winna przeprowadzić w naturze i postawić znaki graniczne komisja mieszana, złożona z przedstawicieli obudwu stron w liczbie równej. Przy przeprowadzeniu i ustaleniu granic w naturze ma pomieniona komisja kierować się podług cech etnograficznych

i ekonomicznych, trzymając się, ile możliwe, granic naturalnych, przytem osady zamieszkałe winny, ile możliwa, wchodzić w całości w obręb jednego państwa. W tych wypadkach, kiedy granica przeprowadzona będzie przez jeziora, rzeki i kanały, przechodzić ona będzie środkiem tych jezior, rzek i kanałów, o ile w traktacie niniejszym nie zostało inaczej postanowione.

U w a g a 3. Opisana w artykule niniejszym granica oznaczona została linią czerwoną na załączonej mapie.

W razie niezgodności mapy z tekstem miarodajnym jest tekst

U w a g a 4. Nie jest dozwolonem sztuczne odprowadzanie wody z pogranicznych rzek i jezior, pociągające za sobą obniżenie średniego poziomu wód.

Porządek i warunki żeglugi po tych rzekach i jeziorach oraz rybołówstwa będą ustalone na mocy osobnej umowy, z zastrzeżeniem, że rybołówstwo mieć może miejsce jedynie w sposób nieniszczący zasobów rybnych.

ARTYKUŁ III.

Warunki ochrony granicy oraz sprawy celne i inne z tem związane, zostaną załatwione przez umowę osobną stron kontraktujących, po uwolnieniu od okupacji oddzielających Litwę od Rosji zajętych miejscowości.

ARTYKUŁ IV.

Strony kontraktujące zobowiązują się:

1. Nie dopuszczać na swoim terytorjum do tworzenia się lub pobytu rządów, organizacji albo grup, mających na celu walkę zbrojną z drugą ze stron kontraktujących. Nie dopuszczać również, w granicach swego terytorjum, do werbowania i mobilizacji ludzi do szeregów wojsk tych rządów, organizacji lub grup oraz do pobytu ich przedstawicieli lub urzędników.

2. Zabronić państwom, znajdujących się faktycznie w stanie wojny z drugą ze stron kontraktujących, a również organizacjom lub grupom, mającym na celu walkę zbrojną z drugą ze stron kontraktujących, wwożenia do swoich portów i przewożenia przez swoje terytorjum wszystkiego, co może być użyte na szkodę drugiej ze stron kontraktujących, jako to: sił zbrojnych, mie-nia wojskowego, środków wojenno-technicznych i materiałów dla artylerji, intendentury, inżynierji i lotnictwa.

ARTYKUŁ V.

W razie międzynarodowego uznania stałej neutralności Litwy, Rosja zobowiązuje się ze swojej strony do szanowania tej neutralności i do udziału w gwarancjach nienaruszalności takowych.

ARTYKUŁ VI.

Uznane są za obywateli Państwa Litewskiego osoby, które w dniu ratyfikacji traktatu niniejszego zamieszkiwać będą na terytorjum Litwy, jeżeli one same lub ich rodzice mieli w Litwie stałe miejsce zamieszkania lub byli wpisani do korporacji wiejskich, miejskich lub stanowych na terytorjum Państwa Litewskiego, oraz osoby, które przed rok. 1914 mieszkały na terytorjum tegoż państwa nie mniej niż dziesięć lat ostatnich i miały tam stałe zajęcie za wyjątkiem byłych urzędników cywilnych i wojskowych, nie pochodzących z Litwy oraz członków ich rodzin.

Osoby, należące do wyżej wymienionej kategorii, zamieszkałe w chwili ratyfikacji traktatu na terytorjum trzeciego państwa, lecz tam nienaturalizowane, poczytują się również za obywateli litewskich.

Wszystkie jednak osoby, zamieszkałe na terytorjum Litwy, które mają 18 lat wieku, zachowują w przeciągu jednego roku od dnia ratyfikacji traktatu niniejszego prawo do zgłoszenia chęci zachowania obywatelstwa rosyjskiego (prawo opcji), przytem ich prawo obywatelstwa przechodzi do ich dzieci, młodszych niż lat ośmnaście, i żony, jeżeli pomiędzy małżonkami nie zostało umówione inaczej.

Osoby również, zamieszkałe na terytorjum Rosji i odpowiadające warunkom, wymienionym w ustępie pierwszym artykułu niniejszego, w przeciągu tegoż terminu i przy zachowaniu tych samych warunków będą mogły optować obywatelstwo litewskie.

Ci, co zgłosili opcję, oraz ci, na których przechodzi ich obywatelstwo, zachowują prawa do swych ruchomości i nieruchomości w granicach ustaw, obowiązujących w państwie, w którym zamieszkują, lecz są obowiązani opuścić granice tego państwa w przeciągu roku od dnia zgłoszenia opcji, zachowując przytem prawo do likwidacji lub zabrania ze sobą wszelkiej swojej majątności.

U w a g a 1. Dla osób zamieszkałych na Kaukazie lub w Rosji Azjatyckiej wymienione wyżej terminy zgłoszenia opcji i wyjazdu zostają przedłużone na rok jeden.

U w a g a 2. Z praw optantów, wymienionych w artykule niniejszym mogą również korzystać obywatele, którzy przed i podczas

wojny wszechświatowej zamieszkiwali na terytorjum jednej ze stron, a w dniu ratyfikacji zamieszkiwać będą na terytorjum drugiej strony.

Uchodźcy korzystają z praw, przysługujących optantom na mocy artykułu niniejszego, względem mienia, którego nie mogli wywieść na podstawie umowy o reewakuacji z dn. 30 czerwca 1920 r., lecz o tyle tylko, o ile złożą dowody, że mienie to do nich należy i w chwili reewakuacji znajdowało się w ich posiadaniu faktycznem.

ARTYKUŁ VII.

Uchodźcy obydwu stron kontraktujących, życzący powrócić do ojczyzny, mają być powróceni do ojczystego kraju w czasie jaknajkrótszym.

Porządek i warunki reewakuacji ustalone będą na mocy porozumienia rządów stron kontraktujących.

ARTYKUŁ VIII.

Obiedwie strony kontraktujące zrzekają się wzajemnie wszelkich rozrachunków, wpływających z dawnej przynależności Litwy do byłego Cesarstwa Rosyjskiego i uznają, że mienie państwowe wszelkiego rodzaju, znajdujące się na terytorjum każdej ze stron, stanowi nieodwołalnie własność odnośnych państw. Jeżeli zaś mienie należące na zasadzie powyższej do Litwy, zostało po 1 sierpnia 1914 r. wywiezione z jej terytorjum przez państwo trzecie, to prawo wymagania zwrotu takowego przechodzi do Państwa Litewskiego.

Przechodzą również do Państwa Litewskiego wszelkie roszczenia skarbu rosyjskiego, związane z majątkościami, znajdującymi się na terytorjum Państwa Litewskiego, a również wszelkie roszczenia do obywateli litewskich, lecz jedynie w wysokości, nie umorzonej przez zaliczenie roszczeń wzajemnych.

Uwaga. Nie przechodzi do Rządu Litewskiego, ale uważa się za umorzone prawo żądania od włościan małorolnych opłaty ich długów byłemu Rosyjskiemu Bankowi Włościańskiemu lub innym rosyjskim bankom ziemskim, obecnie nacjonalizowanym i również prawo żądania opłaty długów byłemu Rosyjskiemu Bankowi Ziemskiemu Szlacheckiemu lub innym bankom rosyjskim, obecnie nacjonalizowanym, obciążających dobra ziemian, przy przejściu tych ziem do włościan małorolnych i bezrolnych.

Dokumenty i akty, stanowiące dowody praw w niniejszym artykule wymienionych, zostają doręczone Rządowi Litewskiemu przez Rząd Rosyjski, o ile takowe się znajdują w jego posiadaniu faktycznym. W razie niemożliwości spełnienia powyższego w terminie rocznym od dnia ratyfikacji traktatu niniejszego, dokumenty te i akty uważane będą za zaginione.

ARTYKUŁ IX.

1. Rząd Rosyjski zwraca do Litwy kosztem własnym i oddaje Rządowi Litewskiemu biblioteki, archiwa, muzea, dzieła sztuki, przedmioty pomocy szkolnej i pozostałe mienie instytucji szkolnych, naukowych, rządowych, wyznaniowych, społecznych i stanowych, o ile pomienione przedmioty wywiezione zostały z granic Litwy podczas wojny wszechświatowej 1914—1917 roku i znajdują się faktycznie lub znajdują się w posiadaniu instytucji rządowych lub społecznych Rosji.

Co się zaś tyczy archiwów, bibliotek, muzeów, dzieł sztuki i dokumentów, mających dla Litwy znaczenie istotne pod względem naukowym, historycznym lub artystycznym i które wywiezione zostały do Rosji z granic Litwy przed wojną wszechświatową 1914—1917 r., Rząd Rosyjski wyraża zgodę na zwrot takowych Litwie, o ile ich wydzielenie nie przyczyni straty istotnej rosyjskim archiwom, bibliotekom, muzeom i galerjom obrazów, w których pomienione przedmioty się przechowują.

Sprawy, dotyczące się tego wydziału, podlegają rozpoznaniu osobnej komisji mieszanej, złożonej z przedstawicieli obudwu stron kontraktujących w liczbie równej.

2. Rząd Rosyjski zwraca kosztem własnym i oddaje Rządowi Litewskiemu wszystkie wywiezione podczas wojny wszechświatowej 1914—1917 r. z granic Litwy akta sądowe i rządowe, archiwa sądowe i rządowe, w tej liczbie archiwa starszych notariuszów, archiwa wydziałów hipotecznych, archiwa władz duchownych wszelkich wyznań, archiwa i plany instytucji mierniczych, urzędów rolnych, leśnych, kolei żelaznych, dróg bitych, poczt i telegrafów i innych, plany, rysunki, mapy i wszelkie wogóle materiały oddziału topograficznego Okręgu Wojennego Wileńskiego, o ile takowe mają związek z terytorjum Państwa Litewskiego; archiwa filij miejscowych Banku Szlacheckiego i Włościańskiego, filij Banku Państwa i wszystkich innych instytucji kredytowych, spółdzielczych i ubezpieczeń wzajemnych; a również archiwa i akta kancelaryjne instytucji prywatnych Litwy, o ile wszystkie pomienione wyżej przedmioty znajdują się lub znajdują się w faktycznem posiadaniu instytucji rządowych i społecznych Rosji.

3. Rząd Rosyjski zwraca kosztem własnym i oddaje Rządowi Litewskiemu dla doręczenia komu należy wszelkiego rodzaju dokumenty majątkowe, jako to: akty kupna i zastawu, umowy dzierżawne, wszelkiego rodzaju zobowiązania pieniężne i t. d., w tej liczbie księgi, papiery i dokumenty, mające znaczenie dla ustalenia stosunków prawno-majątkowych obywateli litewskich, wywiezione z granic Litwy podczas wojny wszechświatowej 1914—1917 r., o ile takowe znajdują się lub znajdują się w faktycznem posiadaniu instytucji rządowych i społecznych Rosji. W razie niezwrócenia tych dokumentów w przeciągu dwu lat od dnia

ratyfikacji traktatu niniejszego, takowe uważane będą za zgubione.

4. Względem części archiwów instytucji centralnych, odnoszących się do terytorjum Litwy i podlegających wydzieleniu, winno nastąpić porozumienie osobne i w tym celu będzie mianowana komisja mieszana, złożona z przedstawicieli obudwu stron w liczbie równej.

ARTYKUŁ X.

1. Rząd Rosyjski zwraca kosztem własnym i oddaje Rządowi Litewskiemu dla doręczenia komu należy ewakuowane podczas wojny wszechświatowej 1914—1917 r. mienie instytucji społecznych, dobroczynnych i oświatowych, a również dzwony i sprzęty świątyn i domów modlitwy wszystkich wyznań, o ile pomienione przedmioty znajdują się lub będą się znajdować w posiadaniu faktycznem instytucji rządowych i społecznych Rosji.

2. a) Względem depozytów w kasach oszczędności oraz sum depozytowych, kaucyjnych i innych, złożonych byłym instytucjom rosyjskim rządowym i sądowym, o ile takowe depozyty i sumy należą do obywateli Litwy; i b) względem depozytów i sum wszelkiego rodzaju, złożonych filjom Banku Państwa lub nacjonalizowanym i zlikwidowanym instytucjom kredytowym i ich filjom, o ile takowe depozyty lub sumy należą do obywateli Litwy,— Rząd Rosyjski zobowiązuje się uznawać względem obywateli litewskich wszystkie prawa, które w czasie właściwym przyznane były wszystkim obywatelom rosyjskim i wskutek tego zezwala obywatelom litewskim, którzy z powodu okupacji nie byli w stanie z tych praw skorzystać, uczynić to teraz i otrzymać pokrycie swoich pretensji w znakach pieniężnych, mających kurs w Rzeczypospolitej Rosyjskiej w chwili zadosyćuczynienia pretensji, stosownie do kursu rubla papierowego, ustalonego na rynku pieniężnym wewnętrznym w chwili ostatecznej okupacji Litwy, t. j. w dniu 1 września 1915 r.

Względem walorów i mienia, które są lub były przechowywane w ubikacjach i kasetkach (safe) banków, o ile pomienione walory i mienie należą do obywateli Litwy, stosowane będą przepisy, wyrażone w ustępie pierwszym punktu niniejszego.

Wymienione w artykule niniejszym sumy, walory i mienie będą oddane Rządowi Litewskiemu dla doręczenia komu należy.

3. Rząd Rosyjski zwraca kosztem własnym i oddaje Rządowi Litewskiemu kapitały, przeznaczone na fundację stypendjów w zakładach naukowych Litwy i dla obywateli Litwy w zakładach naukowych w Rosji.

4. Względem opłaty kursujących w granicach Litwy rosyjskich znaków pieniężnych, walorów rządowych lub przez rząd gwarantowanych, a również prywatnych, puszczonech w obieg

przez towarzystwa i instytucje, których przedsiębiorstwa zostały przez Rząd Rosyjski nacjonalizowane, a również względem zadośćuczynienia roszczeniom obywateli litewskich do skarbu rosyjskiego i do instytucji nacjonalizowanych,—Rosja zobowiązuje się przyznać Litwie i obywatelom litewskim wszystkie ulgi, prawa i przywileje, które bezpośrednio lub pośrednio nadane przez nią zostały lub w przyszłości nadane będą jakimukolwiek trzeciemu krajowi lub jego obywatelom, towarzystwom i instytucjom.

Jeżeli walory i dokumenty pieniężne odnalezione nie zostaną, to Rząd Rosyjski wyraża zgodę, aby zostały uznane za okazicieli walorów i t.p. te osoby, które przedstawia dostateczne dowody ewakuacji podczas wojny należących do nich walorów.

ARTYKUŁ XI.

1. Rząd Rosyjski zwraca Rządowi Litewskiemu dla doręczenia komu należy ewakuowane podczas wojny wszechświatowej 1914—17 r. mienie obywateli litewskich albo spółek i towarzystw akcyjnych, w których większość akcji lub udziałów należała do obywateli litewskich w chwili wydania przez Rząd Rosyjski odnośnych dekretów o nacjonalizacji, o ile pomienione mienie znajduje się lub będzie się znajdować w posiadaniu faktycznym Rządu Rosyjskiego.

U w a g a. Przepis punktu niniejszego nie stosuje się do kapitałów, depozytów i walorów, które się znajdowały w filjach Banku Państwa albo w prywatnych bankach, instytucjach kredytowych i kasach oszczędności na terytorjum Litwy.

2. Co się tyczy ewakuowanych do Rosji w okresie wojny wszechświatowej 1914—1917 r. środków komunikacji kolejowej, telegraficznej i telefonowej, a również urządzeń warsztatów kolejowych,—to Rosja zgadza się na częściowe odszkodowanie, w wysokości odpowiedniej do potrzeb miejscowych Państwa Litewskiego, przyjmując zarazem pod uwagę ogólne obniżenie tempa życia ekonomicznego.

W celu ścisłego określenia wymienionego wyżej odszkodowania, niezwłocznie po ratyfikacji traktatu niniejszego tworzy się komisja mieszana, złożona z członków w liczbie równej od stron obudwu.

U w a g a. Odszkodowanie za środki komunikacji kolejowej, telegraficznej i telefonicznej, oraz za warsztaty kolejowe wypadające na okupowaną część terytorjum Litwy, może się rozpocząć dopiero po uwolnieniu tej części od okupacji.

3. W celu wykonania warunków, wyrażonych w art. VIII, IX, X i niniejszym XI, Rząd Rosyjski zobowiązuje się udzielać Rządowi Litewskiemu wszystkich odnośnych informacji i wiado-

mości i we wszelki sposób dopomagać przy poszukiwaniach podlegającego zwrotowi mienia, archiwów, dokumentów i t. p. Załatwianie bezpośrednie wynikających przytem kwestji poleca się osobnej komisji mieszanej, złożonej z członków stron obudwu w liczbie równej.

ARTYKUŁ XII.

Zważywszy, że Litwa podczas wojny wszechświatowej została prawie całkowicie zrujnowaną i że obywatele litewscy pozbawieni są nawet możliwości przywrócenia do pierwotnego stanu swoich gospodarstw, a w szczególności odbudowaniu zrujnowanych i spalonych budowli, na skutek wyniszczenia lasów. — Rząd Rosyjski wyraża zgodę:

1. Na uwolnienie Litwy od odpowiedzialności za długi i wszelkie inne zobowiązania Rosji, a w tej liczbie powstałe z powodu emisji pieniędzy papierowych, znaków skarbowych, serji i świadectw Rosyjskiej kasy Państwowej, z pożyczek wewnętrznych i zewnętrznych Państwa Rosyjskiego, z gwarancji, udzielonych rozmaitym instytucjom i przedsiębiorstwom, z gwarantowanych pożyczek tychże i t. p. Wszystkie pretensje podobnego rodzaju ze strony wierzycieli Rosji winny być, w części, tycczące się Litwy, skierowane jedynie przeciwko Rosji.

2. Na udzielenie Rządowi Litewskiemu prawa do cięcia lasów w najbliższych do granic Litwy miejscowościach i możliwie najbliżej do rzek splawnych i dróg żelaznych, — na obszarze stu tysięcy dziesięcin ze stopniowem wyznaczeniem w przeciągu lat dwudziestu parceli do porębów podług planów Rosyjskiego gospodarstwa leśnego. Określenie innych warunki cięcia lasu poleca się komisji mieszanej, złożonej z członków w równej liczbie od stron obudwu.

3. Na wypłacenie Rządowi Litewskiemu trzech milionów rubli w zlocie w terminie półtora miesiąca od dnia ratyfikacji traktatu niniejszego.

ARTYKUŁ XIII.

1. Strony kontraktujące zgadzają się rozpocząć jaknajprędzej poratyfikacji traktatu niniejszego peritraktacje względem zawarcia traktatu handlowego i tranzytowego.

2. Za podstawę dla traktatu handlowego winna być przyjęta zasada najbardziej uprzywilejowanego kraju.

3. Za podstawę umowy tranzytowej winny być przyjęte zasady następujące:

a) towary, przechodzące tranzytowo przez terytorjum jednej ze stron kontraktujących nie powinny być obciążane żadnymi podatkami ani opłatami.

b) taryfy przewozowe towarów tranzytowych nie powinny być wyższe od taryfów przewozowych towarów tego rodzaju w komunikacji miejscowej.

U w a g a. Do czasu nastąpienia warunków normalnych stosunki tranzytowe pomiędzy Rosją i Litwą będą regulowane podług zasad powyższych. Pozostałe warunki tranzytu będą unormowane za pomocą poszczególnych porozumień czasowych.

4. Floty handlowe rosyjska i litewska korzystają wzajemnie z portów stron kontraktujących na zasadzie równego prawa.

5. Mienie, pozostałe pośmierci obywateli jednej ze stron kontraktujących na terytorjum drugiej strony, oddane zostaje całkowicie pod zawiadywanie konsula lub właściwego przedstawiciela państwa, do którego spadkodawca należał, w celu zarządzenia tym mieniem zgodnie z ustawami kraju ojczystego.

ARTYKUŁ XIV.

Stosunki dyplomatyczne i konsularne pomiędzy stronami kontraktującymi zostaną ustalone niezwłocznie po ratyfikacji traktatu niniejszego.

Po ratyfikacji traktatu niniejszego strony przystąpią do zawarcia konwencji konsularnej.

ARTYKUŁ XV.

Po ratyfikacji traktatu niniejszego Rząd Rosyjski uwalnia obywateli litewskich i tych, co zgłosili opcję obywatelstwa litewskiego, a Rząd Litewski—obywateli rosyjskich i tych, co zgłosili opcję obywatelstwa rosyjskiego, zarówno cywilnych jak i wojskowych, od kary ze wszelkich spraw politycznych i dyscyplinarnych. Jeżeli wyroki w tych sprawach jeszcze nie zapadły, dochodzenie zostanie umorzone.

Nie korzystają z amnestji osoby, które spełniły czyny wymienionego wyżej rodzaju po ratyfikacji traktatu niniejszego.

Osoby skazane przez sąd karny za czyny nie podlegające amnestji zwracani są do ojczyzny po odbyciu terminu kary. Jeżeli zaś wyrok w takiego rodzaju sprawach nie zapadnie przed upływem jednego roku od dnia pociągnięcia oskarżonego do odpowiedzialności, to po upływie tego terminu zostaje on wydany do rozporządzenia władz ojczystych wraz ze wszystkimi aktami sprawy.

Zarazem obiedwie strony kontraktujące uwalniają również obywateli własnych od kary za czyny, spełnione przez nich na korzyść strony drugiej przed ratyfikacją traktatu niniejszego.

ARTYKUŁ XVI.

Przy roztrząsaniu traktatu niniejszego strony obydwie liczyły się z tą okolicznością, że nigdy one nie znajdowały się między sobą w stanie wojny i że Litwa, jako miejsce operacji wojennych podczas wojny wszechświatowej 1914—17 r., szczególnie od tej wojny ucierpiała. Warunki przeto traktatu niniejszego nie mogą stanowić precedensu dla jakiegokolwiek trzeciego kraju.

Z drugiej zaś strony, jeżeli jedna ze stron kontraktujących udzieli trzeciemu krajowi lub jego obywatelom szczególnych ulg, praw lub przywilejów, takowe znajdują bez umowy osobnej zastosowanie do kraju drugiego i jego obywateli.

U w a g a. Strony kontraktujące nie będą jednak zgłaszać pretensji z powodu przywilejów, które jedna ze stron kontraktujących udzieli trzeciemu krajowi, złączonemu z nią przez celny lub innego rodzaju związek.

ARTYKUŁ XVII.

Rozstrzyganie kwestji o charakterze publiczno-prawnym lub prywatno-prawnym, wynikających pomiędzy obywatelami obydwu stron kontraktujących, jakoteż regulowanie niektórych kwestji poszczególnych pomiędzy obydwoma państwami, lub pomiędzy państwami i obywatelami strony drugiej, dokonywa się przez osobną komisję mieszaną, złożoną z członków od obydwu stron w liczbie równej, ustanowioną niezwłocznie po ratyfikacji traktatu niniejszego; skład, oraz prawa i obowiązki takowej ustalone zostają przez instrukcję na mocy porozumienia obydwu stron kontraktujących.

ARTYKUŁ XVIII.

Traktat niniejszy ułożony został w językach rosyjskim i litewskim.

Przy komentowaniu traktatu obydwie teksty uważane są jako oryginalne.

ARTYKUŁ XIX.

Traktat niniejszy podlega ratyfikacji.

Wymiana ratyfikacji winna nastąpić w Moskwie.

Zawsze, kiedy w traktacie niniejszym wspomniana jest chwila ratyfikacji traktatu, pod tem wyrażeniem rozumieć należy czas wymiany wzajemnej aktów ratyfikacyjnych.

Zgodnie z powyższem pełnomocnicy stron obydwu podpisali traktat niniejszy i przyłożyli doń swoje pieczęci.

Oryginał w dwu egzemplarzach ułożony i podpisany został w mieście Moskwie dwunastego lipca tysiąc dziewięćset dwudziestego roku.

Wojewódzka Biblioteka
Publiczna w Opolu

CM KEK 320518

000-320518-00-0